

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájjer Lajos.

Felélős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési Ára:

Egész évre — — — 28 F
Félévre — — — 14 F
Negyedévre — — 7 F
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
:: :: detési irodák. :: ::

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 62. szám.

Csütörtök, március 16.

Höfer mai jelentései. Orosz hadszíntér.

Budapest, március 15. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnök-
ség sajtóosztályától.) Hivatalos jelentés.

Orosz hadszíntér:

Uscieszkától északnyugatra a hídőráncot megszállva tartó csapat heves
támadásokat vert vissza.

Különböző jelentősebb esemény nem történt.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Délkeleti hadszíntér.

Budapest, március 15. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnök-
ség sajtóosztályától.) Hivatalos jelentés.

Délkeleti hadszíntér:

Ujabb esemény nem volt.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Olasz hadszíntér.

— Az olaszok véres vereségei. —

Budapest, március 15. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnök-
ség sajtóosztályától.) Hivatalos jelentés.

Olasz hadszíntér:

Az olaszok támadásai az Isonzó arcvonalon tovább tartanak.

Tegnap délután a Podgora magaslapon elkeseredett harc folyt. Csapatunk a he-
lyenkint benyomuló ellenséget kizűrésében verték vissza.

Épp olyan eredménytelen maradt az ellenség éjjeli támadása is, amelyet
több órai tüzérségi előkészítés után San Martinótól délnyugatra fekvő terület ellen
intézett. E helység előtt az előző napok harcából még több mint 1000
ellenséges holttest hever.

A tenger melléki arcvonal több más pontján élénk tüzérségi és aknavető
harcra került a sor.

A karinthiai határterületen Fella szakaszunkat, Tirolban a Col di Lana terü-
letet az ellenség élénk tűz alatt tartotta.

Olasz repülők Triestre bombákat dobtak, anélkül, hogy kárt okoztak volna.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

A nyugati világcsata.

A németek előnyomulása. — Több mint 1000 francia fogoly.

Budapest, március 15. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnök-
ség sajtóosztályától.) Berlin, március 5. A nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér:

Neuve Chapel enél egy előretolt angol védőművet megszálló le-
gényiséggel együtt levegőbe röpítettünk.

Az angol tüzérség hatalmas ágyutüzérelést zúdított Lens városára

A francia tüzérség új állásunk ellen Vile au Boisnál, valamint a champagnei
harcvonal különböző szakaszai ellen igen élénk tevékenységet fejtett ki.

A Maastól balra sziléziai csapatok harc vonalaikat a Bois de Corbeauxól
nyugatra fekvő vidékről erőteljes lendülettel a Mort Homme magas-
latra tolták előre. Az ellenség 25 tisztje és több mint 1000 fő-
nyi légénysége sebesületlenül került fogságunkba. A franciák négy-
szer megismételt ellentámadása semmiféle sikerrel sem járt, elenben érzékeny
veszteségeket szenvedtek.

A Maas jobb partján és a Cote Lorraine keleti lejtőin mindkét fél tüzérsége
elkeseredetten küzdött tovább.

A Vogézekben és azoktól délre a francia felderítés céljából több kisebb
előretöréssel próbálkoztak, amelyeket visszavertünk.

Leffers hadnagy Baupaumetől északra immár a negyedik ellenséges repülő-
gépet lőtte le

Egy angol ké fedelű Vimynél (Arrestól északkeletre) és Snivrynél (a Maas
mellől, Verduntól északnyugatra) védőágyuink, Haumont felett szintén védőágyuink
egy-egy francia repülőgépet leszállásra kényszerítettek.

Haumont felett (Verduntól északra) egy nagy francia repülőgép légiha c
után lezuhant. E repülőgép utasait elfogtuk. A többi gép utasa meghalt.

Március tizenötödike.

A nagybecskereki márciusi ünnepély. —
Jankó Ágoston ünnepi beszéde.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, márc. 16.

A Torontálvármegyei Magyar Köz-
művelődési Egyesület a szabadság napjá-
nak évfordulóján a Kaszinótársulattal
együttesen főlemelő s a nagy naphoz és a
mai nagy időkhöz egyaránt méltó szép
márciusi ünnepélyt rendezett tegnap.

Az ünnepélyre óriási közönség gyűlt
össze, úgy, hogy nemcsak a kaszinó hátal-
mas terme, de a szomszédos helyiségek is
szorongásig megteltek. Az ünnepélyen
ott volt Nagybecskerek város közönségé-
nek minden rétege s társadalmi és köz-
életünk vezetői, köztük: dr. Dellimanics
Lajos kormánybiztos-főispán, Tóth Ist-
ván min. tanácsos, pénzügyigazgató, dr.
Vinczehidy Ernő megyei főjegyző, Ma-
gyary Pál pápai kamarás apátplébános,
dr. Kiss János kir. tanácsos, dr. Kovách
Rókus kir. törvényszéki elnök, dr. Gadó
István kir. ügyész, Kiss István pénzügyi
főtanácsos, Ládai Kálmán p. ü. igazgató-
helyettes, Vámos Ignác műszaki tanácsos,
Grézlo János kir. tanfelügyelő, Jeszen-
szky Nándor ág. ev. lelkész, dr. Pollák
Győző izr. hitközségi elnök, Bogeha Már-
ton h. árvászéki elnök, Strósz Béla pol-
gármester-helyettes, Marton Andor gazd.
egyleti főtitkár, dr. Deák Vidor rendőr-
kapitány stb.

Az ünnepély központjában Jankó
Ágoston udvari tanácsos alispán ünnepi
beszéde állott s a mély gondolatokkal telt,
a nemzet jövő munkásságát méltató ün-
nepi szózat nagy hatással volt a közön-
ségre. Kiemelkedő érdekességet nyújtott
még az ünnepnek dr. Bartha György
főgimnáziumi igazgató, aki Csengey Gusztá-
váknak „A fogoly lengyel” című költemé-
nyét adta elő igazi szavaló művészettel.

Az ünnepélyt tizenegy órakor a Him-
nusz vezette be, amelyet vegyeskar éne-
kelt szépen Wehninger József egy-
házi karnagy megszokott jeles vezetése
mellett.

Utána Tassy Sándor közig. tan-
folyamhallgató Gyóni Géának, a prze-
mysli költőnek „Petőfi lelke” című költe-
ményét szavalta el tüzzel.

Most következett

Jankó Ágoston ünnepi beszéde,
amely így hangzik:

Tisztelt ünneplő közönség!

A tavaszi enyhe szellő megint el-
hozta az ébredő természet szelid lehetőségét
s a bárányfelhőkkel játszó enyhe fu-
valattól ereinkben is újabb lendületet
kap az élet, — friss erővel, tettvágygal
és reménységgel telik meg szívünk.

A lét szépségének őrvendő lelkünk
e költői hangulatában azonban komoly
emlékek állanak élénk: a nagy időknek,
a szabadság utáni természetes törekvé-
sünk erőszakos kitörésének: 1848 március
15-ikének nehéz, de dicső emlékei.

A természet ébredésének ellenállhat-
lan hatalma érlelte és szülte meg ezen
eseményeket, a természetnek ugyanazon
örök ereje költi fel évenként azoknak
emlékét és a meg-megújuló életerő lükte-
tése által emelkedett hangulat adja meg

mindenkor az emlékezésnek az áhitatos ünnepi magasztosságot.

Március 15-ike tehát az emlékezés ünnepnapja marad, amíg csak egyetlen magyar él a földön, mert rugói a természet örök törvényei; és emlékező áldozatunknak legfeljebb formája, iránya és határa változhat, aszerint, hogy emberi és nemzeti szabadságunk tevékenysége a társadalom és nemzeti munka milyen feladatait végzi.

A népszabadság hajnalára következő harcok után az évfordulók még a véres emlékek elfojtott izgalmával voltak áthatva, — a nagy idők nehéz küzdelmei felforralták vérünket és az elnyomók reakciós törekvéseinek elítélő kárhóztatása még harcias hangot adott annak az ünneplésnek, amelyen a magyar a szabadság hősei iránt rötta le a hálás emlékezés kegyeletes adóját.

Évtizedek folyamán azonban a szabadság alkotó munkájában az emlékezés már elvontabb képekben látta a multat, a kegyetlen és véres részletek lassankint elhalványultak és a márciusi eseményekben az emberi fejlődés tényezőiként szereplő eszmék elementáris erejét mindinkább felismervén, a szabadság apostolai és vértanúi iránti igaz kegyelet már inkább az eszmék méltatásában és dicsőítésében nyilvánult.

Most pedig, amidőn az emberiség legrettentőbb, szörnyű küzdelmeit vívjuk és a szabadság eszményeinek erőpróbáját végezzük, a szabadság igazságainak világító ereje hatja át lelkünket és teszi ünnepünk talán nemzeti jövőnk irányító tényezőjévé.

Nagy időknek neveztük 1848 március 15-ikét és az utána következő küzdelmek korát, mert megszülték a népszabadságot és érvényesülni segítették az egyenlőség és testvériség eszméit. Hogyan jelöljük meg, miként nevezzük el a mostani időket, amidőn egész világrészek egyesített ereje, a műveltség, a tudomány csodálatos hatalma, az emberi erények magasztos eszményei és a legundokabb bűnök démoni gazsága együtt vívják a világ teremtése óta legnagyobb háborút.

Hogy ünnepezzük most március idusát, jut-e most szívünkben elég meleg érzés a szabadság eszméinek, akad-e lelkünkben kegyeletes hála Petőfi, Jókai, Irinyi, Tancsits és a szabadság többi apostolainak, amidőn lángban van az egész világ és kockán forog minden, amit ember, nemzet és szabadság eddig megalkotott.

És mégis ünneplünk, tudunk ünnepelni; az ágyuk bömbölése és a küzdelem zaja között is jut még a gondokkal telt agyokban, az aggodalomtól reszkető lelkekben, a katasztrófális nagyobb küzdelmek által elhomályosított régi nagy idők emlékeinek is gondolat és érzés; — sőt ma talán jelentőségükben óriássá nőnek a már elegikussá vált emlékek, amidőn az általános nagy veszedelem közössége az emberi érdekeket, — amidőn az emberiség közös érzelmei erősebb hangot adnak és jobban érezzük, hogy a nagy küzdelmekhez, a szabadság, az egyenlőség és testvériség ideáljainak örök értékű ereje adja a győzedelmes képességeket.

A szabad gondolatnak és a szabad szónak termékenyítő ereje a polgári szabadság alkotó képessége, az egyenlőségnek tömörítő, testvérisítő és az emberi egyetemes érdekeket megértetni tudó hatása tett minket arra képessé, hogy e világháborúban megálljuk helyünket.

Amidőn tehát azt látjuk, hogy az általános emberi és nemzeti ideálok életmentő hatalmának köszönhetjük a nemzetek e végítéletében való érvényesülését, — elfeledünk ma minden egyebet, hálaoltárrá lesz valamennyi magyar szíve, mely előtt minden érzéseink tedeomot zengenek nemzeti szabadságunk porladó hőseinek.

A szabadság fogalmának tisztultabb képe áll ma előttünk, amidőn azt látjuk, hogy a magyar nemzeti állameszme heviti katonáink szívét, ez teszi acéllá karjaikat és tüzlánggá akarataikat. A mélyen átértett hazaszeretet képesíti a magyar anyákat és hitveseket az emberfeletti áldozatokra, amelylyel a győzelem és szebb jövő érdekeinek adóznak.

Az egyenlőség válogatás nélküli igazságos sorsosztása kapcsol bele mindenkit a nagy erőmegfeszítés közösségébe és az érdekek egyenlősége teszi lehetővé az egyesített erők hatásos érvényesítését.

A testvériség legdicsőbb gyümölcse a lövészárkok szolidaritása, amelyben a társadalom minden rétege valóságos vérszerződés alapján, a legbensőbb közösségben él.

A testvériség nyilatkozik meg a charitás munkájában is, mely a háború okozta testi és lelki sebek enyhítésére és a síró szemek könnyeinek felszárítására oly tömören szövi össze a női társadalomnak eddig gondos elkülönítettségben élt tagjait.

Mindazon eszméknek, ideáloknak és erényeknek, amelyek a nemzet szellemi és anyagi fejlődését ennyire fokozzák, amelyek annak ily ellentálló képességet és hódító erőt adnak, a népszabadság a termő talaja, a tápláló forrása.

De a szabadság csak tevékeny munkás népek hasznát és áldását, a rest és tétlen nemzetnek értéktelen üres szólam. A szabadságot úgy becsüljük meg, ha azt kihasználjuk.

Bennünket magyarokat nem érhet szemrehányás, mi élünk szabadságunk áldásaival. Háborús küzdelmeink fényes sikerei tanuskodnak róla, hogy mennyi erőt tudunk általa gyűjteni. Amnyit hogy szinte magunkat is bámolatba ejt. E világháború új képeket tár szemünk elé. Ma még nem bírjuk áttekinteni annak eseményeit, oly nagyterjedelmű, oly nagymérvű e küzdelem, hogy senki se tudhatja, hova vezet. Bizonyára nemcsak földrajzi változásokban fog annak eredménye nyilvánulni, hanem a társadalmi és emberi erők értékének összehasonlításában is.

Hogy mi lesz a nagy mérlegelés eredménye, nem tudhatjuk, — de azt sejtjük, hogy a kultura fejlődése valahogy kiküszöbölt vagy legalább is mellékvágányra került.

A háborúban mi győzőkként szerepelünk, mert fizikai és erkölcsi erőink elnyomják elleneinket, — de azért a diadalok sorozatának mómora sem bírja elfojtani lelkünkben azt a vágyat, vajha ezt a szörnyű öldöklést és pusztítást mielőbb a béke váltaná föl és önkéntelenül is keressük a módját, hogy a jövőben miként kerülhetné el az emberiség az ilyen szörnyűségeket; mert habár a háború talán a fejlődésnek természetes tényezője, de a műveltség haladásával az erőszaknak nem szabad ily embertelenségekben és esztelen pusztításokban nyilvánulnia.

A béke legfőbb céljának tehát annak kell lennie, hogy a háborút, a nemzetek közötti igazságkeresést emberségesebbé tegye, mely az életet és a műveltség alkotásait lehetőleg kímélje; — mert amikor isten legértékesebb adományát: az észet és az alkotóképességet, — melynek célja az emberiség tökéletesítése. — pusztításra és rombolásra használjuk fel, ez már a kultura esődjét jelenti. A jövő nagy regeneráló munkájában tehát arra kell törekednünk, hogy a kulturát oly irányban fejlesszük és oly fokra emeljük, hogy a valóságot vágyaink és ideáljaink szerint formálhassuk; akkor az emberiség majd fölül tud emelkedni a szárazkenyérért marakodó állatok nivóján és a nemesebb emberi értékekért való küzdelme képes lesz az élet- és vagyonpusztító háború kiküszöbölésére is.

Kétségtelen, hogy a háború tisztábbá

teszi a látóhatárt, világosabban látjuk állami, nemzeti és társadalmi helyzetünket, — felismerjük a multak hibáit s tiszta perspektívánk nyílik a jövő feladataira.

A világos látás ily időszaka igen alkalmas arra, hogy lelkiismeretvizsgálatot tartssunk.

A népszabadság születésnapjának ihletett hangulata által az eszmék és ideálok iránt fogékonnyá lett lelkünk pedig hajlandó és képes arra, hogy komoly nagytakarítást végezzen, hogy elvesse mindazt ami hibás és fölösleges és felszerelje magát azokkal a tulajdonságokkal, amelyekkel az élet küzdelmeiben leginkább érvényesülni lehet.

A hazafias és társadalmi erények tárházának ezen nagytakarításánál bizony sok elavult lim-lomot találunk, amelyet ki kell selejteznünk, hogy az igazi hasznos erények hathatósabban érvényesülhessenek.

Most, hogy szemünk világosabban lát, szinte mesolygunk rajta, hogy olyan idő is volt, amikor a hangos fogadkozás, a hazafias szólamok, tüntető felvonulások, a felsőbbség intézkedéseinek ellenszegülő engedetlenség, a csendesek és türelmesek meggyanusítása szinte hazafiságszamba ment, — de komoly cselekedetet és áldozatot nem sokat kívántunk.

A házára mindenki gondosan ügyelt, de a bírálat inkább csak elesélt szólamokban és dörgedelmes újságcikkekben merült ki, a hazafias kritikát azonban tettek és javító munka nem igen követték.

Hála istennek, ez az idő hamarosan elmúlt, de utána meg olyan korszakba jutottunk, amikor a materializmus korszaklеме az egyéni jólét és az anyagi javak hajszolását állította tulságosan előtérbe. A kevés fáradsággal nagy előnyök elérése, a mindenáron való érvényesülés, meggazdagodás volt az élet célja, még az ideálok, a hazaszeretet és a humanizmus szolgálatának is az anyagi előnyeiket kerestük.

Bár ezen akadályok mellett is érvényesült a fejlődés örök törvénye és nemzetünk a haladás útján maradt, de mégis lényegesen lassították azt a folyamatot, mely az általános emberi és nemzeti jólét elérésére törekszik.

A háború, mely annyi nemzetet és az emberek annyi millióit állította egymással szembe és amelyben az emberi energiák, a tudás és az erkölcsi értékek végső erőmegfeszítéssel küzdenek az érvényesülésért, új korszakot teremtett.

Eredményeit még nem ismerhetjük, de azt már most is látjuk, hogy általános emberi szempontból az a haszna bizonyosan meglesz, hogy eltévelyedéséből visszavezeti az emberiséget a változhatlan elemi igazságokhoz, mert világosan fölismertük, hogy ami ebben a nagy világróztálásban igazságunk fölülmaradt, ugyanaz, ami minden időben az emberi fejlődés legfőbb tényezője és minden erényeknek forrása vala: a vallás, az erkölcs és a szeretet.

Ha valaha keresnünk kellett az igazságok forrását, — most van annak az ideje, amidőn a létünkért való küzdelmekben egyedül abból merithetünk erőt és amidőn a béke bekövetkeztével új életünk berendezéséhez kell majd csak igazán nagy munkát végeznünk.

Mert az a béke, ami erre a háborúra következik, nem lesz ám a pihenés édes nyugalma és a dicsőség verőfényében való jóleső sütkérezés, hanem a nehéz és fáradságos munkálkodás verejtékes korszaka, mely szebb kort, emberiebb életet és nemzeti dicsőséget lesz hivatva teremteni.

De ebben az alkotó munkában most már majd könnyebben és bátrabban haladhatunk, mert világosabban látunk, ismerjük és kipróbáltuk az eszközöket, amelyek sikerre vezetnek és tudatában

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZINHÁZBAN. Telefon 330.
Csütörtökön, március 16-án két előadás: d. u. 5 órakor zónaelőadás félhelyárral, este fél 9 órakor rendes helyárral.

Finom humor!

Ma egy szenzációs és pazar vigjáték.

Remek játék!

Tusika gyámaja.

Elsőrangú vigjáték 3 felvonásban, Arno Hansentől.

A vízi patkány. Dráma 2 felvonásban.

Új háborús képek.

Az omnibuszon Komédia.

vagyunk képességeinknek és erőink értékének.

A népszabadság ünnepe elsősorban állami és nemzeti életünk tökéletesbitésére irányítja gondolatainkat. Keressük hát a módját, készítsük el a tervezetét, vegyük szemle alá és hozzuk rendbe a hozzá szükséges eszközöket és legyünk reá készen, hogy e nagy világitélet alapján oly erős és hatalmas Magyarországot alkothassunk, mely a világkultúra nélkülözhetetlen és állandó tényezőjeként szerepelhessen.

Háborus küzdelmeinknek legnagyobb erkölcsi győzelme egyelőre az, hogy a magyar az európai nemzetek közül e küzdelemben annvíra kiemelkedett, oly nagy erkölcsi és fizikai értéknek bizonyult, hogy bámulatra ragadta az egész világot; és ez eredmény bizonyára hozzájárul ahhoz, hogy hazánk a jövő nagy alakulásának egyik sarkpontjává legyen.

Mert az már kétségtelen, hogy Magyarországra az európai államok kulturális és gazdasági életében igen nagy és fontos szerep vár; mert hazánk lesz hivatva arra, hogy a kelet és nyugat más-más hűértékű életáramlatainak egyensúlyozó szerve: — a nagy organizmusnak a szíve legyen.

Itt tehát ezen a helyen, ahol mi ezer éven át küzdünk a szebb jövőért, törekvésünk teljedni fog, — mert olyan Magyarországot fogunk alkotni, amelynek létezése és hatalma most már nemcsak a mi különös faji és nemzeti érdekünk, hanem Európa egyensúlyának és békéjének biztosítására szolgáló szükségesség, melytől tehát az európai népek nyugodt életének összhangja fogja megkövetelni, hogy nagy, erős és magyar legyen.

Hogy e feladatnak megfelelhessünk, hogy hazánkat magyarrá, erőssé és nagygyá tegyük, megvan hozzá minden képességünk; nem kell tehát egyéb, mint állhatatos, kitartó és becsületes munkálkodás; közben pedig fenn kell tartanunk régi bevált erényeinket, javítgatnunk és erősíteniük azon képességeinket, amelyekkel mai helyzetünket ki tudtuk tüzdeni. Ápoljuk tehát nyelvünket és tanítsunk meg mindenkit magyarul, aki csak magyar földön él.

Műveljük magunkat, tanuljunk minél többet, mert a műveltség hatalom és erő, de azért is, mert csakis a fejlett magyar kultúra lehet az az összefoglaló erő, mely a magyar föld lakóit egységes magyar nemzeté tömöríteni képes.

Legyen gondunk a vallásosság és az erkölcs ápolására; becsüljük meg és fejlesszük az igazi magyar jellemet és a történelmileg is oly fényesen bevált magyar erényeket, minő a nagylelkűség, az áldozatkészség és vitézség.

Becsüljük meg a haza földjét és ragaszkodjunk annak rögehez, tartsuk meg a jó régi magyar szokásokat; — maradjunk meg keresetlen egyszerűségünkben és nyílt őszinteségünkben, amelyek a magyar jellemnek oly általános rokonszenvet szereztek.

Legyünk kötelességtudók, lelkiismeretesek, álhatalosak és megbízhatók. Üldözzük a korrupciót és igyekezzünk a szigorú tisztességet ugy közéleti, valamint társadalmi élet alapjává tenni.

Igényeinkben legyünk szerények, dolgozzunk és alkossunk szorgalmas kitarással és törekedjünk vagyont is szerezni, mert a gazdagság is hatalom.

Ápoljuk egészségünket, igyekezzünk testi kiválóságunkat fenntartani és fejleszteni, hogy egyéni értékünk erőnk, ügyességünk és szívósságunk által is fokozódjék.

Az erkölcsös, művelt, jellemes, erőnyes, egészséges és vagyonos magyar nemzet, — legyen bár számra nézve csekély, — mégis oly hatalommá lesz, mely leküzd minden akadályt, hódít és gyarapodik.

Amidőn tehát ma, nemzeti szabadságunk születése napján, az emlékezés oltára előtt állunk, a multak tanúsága önkéntelenül ily elmékedésekre ragad és érezzük, hogy csakis ily őszinte lelkiismeretvizsgálat alapján és csakis ily nemes törekvésektől áthatva leszünk képesek a szabadság nagy napjának jelentőségét kellően méltatni; csak így lehet az emlé-

kezés napja az erkölcsi erőgyűjtés aratása is.

Ily gondolatok és érzések között áldozatunk lángja magasabbra lobban majd, mert hevesebben szítja afölötti lelkes örömmünk, hogy a szabadság áldott forrásából merített erényeink a legnagyobb megpróbáltatások napjaiban is diadalmaskodtak, ami újabb tanúsága annak a régi történelmi igazságnak, hogy Magyarország ereje, jövője ősi erényeiben rejlik.

De rávezet bennünket ez az elmékedés arra is, hogy minden közös munka hatástalan marad és a legszebb képességek is értéktelenné válnak, ha nincs meg az együttes cselekvés legfontosabb kelléke: az összetartás.

Ennek a rovására a multban a legtöbbet vétkeztünk, mert csak időnként tudtunk összetartók lenni, ha veszély fenyegetett, ha védekezniünk kellett. — különben azonban az összetartás nem tartozott erényeink közé. Mert a magyarnak az önfegyelmzés gyenge oldala, nem szereti magát még a közös érdekeknek sem alárendelni, a közös munkában csak immel-ámmal veszünk részt, mert mindenki külön kívánna érvényesülni.

Nincs meg bennünk a nemzeti és társadalmi szolidaritás.

Pedig ezekkel a képességekkel és ezzel az energiával, ami ebben a nemzetben lakozik, az erők őszinte és szoros egyesítésével és helyesen irányított együttműködésével mellett csodákat lehetne művelni.

Láttuk, hogy valahányszor a közös veszedelem ezt az erényt ránk kényszeríti, mily bámulatos erőt tudunk kifejteni. Ezt a kincset kell tehát még megszereznünk, ezt kell otthonossá tennünk, ezt kell belevinnünk minden munkánkba. Ez fogja a szabadság áldásait betetézni, mert összefoglaló és összetartó kapcsa lesz államalakító és államfenntartó képességeinknek; ez teszi termékennyé munkásságunkat, ez ad ellentárhatalmat erőt föllépésünknek és ez biztosítja sikereinket.

A nemzeti szolidaritás és összetartozás erényének meghonosítása legyen tehát a mai évfordulón különös fogadalmunk és amidőn a szabadság áldásainak üdvözítő erejét magasztalva, szabadságunk megszerzői áldott emlékének hála-írást rebeg ajkunk, arra tegyünk erős fogadást, hogy nemzeti erényeink várának ezen egyetlen gyenge oldalát is kiépítjük és felszereljük magunkat az összetartás csodatevő erejével.

Akkor nyugodtan pihenhetnek szabadságunk fedhetetlen megteremtői és vértanu hősei, mert eszméik és ideáljaik megvalósulásának legutolsó biztosítékát is megszereztük: — tehát

nagy és hatalmas lesz a nemzet, boldog lesz a magyar.

Az alispán gyönyörű beszédét mindvégig mélyszéges figyelemmel kísérte a közönség s befejeztekor percekig tartó tapsban és éljenzésben nyilvánult meg a beszéd hatása.

Az ünnepély többi számai

során következett egy szép klasszikus zeneszám: Schubert drámai nyitánya, amelyet Strus Szerafin csellón, Rózsá Emmi, Bagossy Ella, a Városi Zeneiskola jeles növendékei zongorán és Bencze Tibor, szintén a zeneiskola tehetséges hegedűse adtak elő művészi szabotossággal a közönség zajos elismerése mellett.

A zeneszám után dr. Bartha György, a főgimnázium kitűnő igazgatója lépett az emelvényre s Csengey Gusztávnak „A fogoly lengyel” című költeményét adta elő s remek előadásában a szavaló művészet minden szépsége megnyilvánult. A közönség szintén percekig tartó viharos ovációval jutalmazta őt a művészi élvezetért.

A ritka szép ünnepélyt ismét a vegyeskar fejezte be a Szózat eléneklésével.

HIREK.

— **Kitüntetés vaskereszttel.** A király megengedte, hogy őrnagy Pallavicini Sándor szolgálatonkívüli főhadnagy a német császár által neki adományozott másodosztályú vaskeresztet elfogadhassa és viselhesse.

— **Katonai kitüntetés.** A király megparancsolta, hogy Dvorak Gottlieb 12. gy. ezredbeli tartalékos hadnagynak az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért a legfelső dicsérő elismerés tudtul adassék.

— **Adományok.** Dr. Deák Vidor, Nagybecskerek város rendőrkapitánya a nagybecskereki gazdák közt eszközölt gyűjtés eredményeként 1000 koronát küldött be az országos vöröskereszt-egylet nagybecskereki fiókjának. Azonkívül Deutsch Emil egy ügyből kifolyólag szakértői díjért kapott 10 K-t, Jónás János és társai 14.80 K-t, és Mihajlov Bogdan felsőeleméri lakos 5 K-t adományoztak az országos vöröskereszt-egylet helybeli fiókjának.

— **Életbelépett a záróra.** A tegnapi éjszakával Nagybecskereken már életbelépett a dr. Dellimanics Lajos kormánybiztos-főispán által a város területére megállapított záróra. A rendőrkapitányság szigorúan ügyel arra, hogy a zárórát senki meg ne szegje. A záróra betartása egyaránt kötelező a nyilvános helyiségek tulajdonosaira és vendégeire s azt a vendéget, aki a záróra rendelkezéseit nem tartja be, éppen úgy büntetik. A nyilvános helyiségek tulajdonosai a renitens vendéggel szemben karhatalmat kérhetnek. A tulajdonosok, illetve megbízottaik kötelesek a vendégeket idejében a záróra elérkezéte figyelmeztetni és távozásra szólítani föl őket, hogy a helyiséget a záróra idejére bezárni lehessen. A rendőrkapitányság különben az összes kávéházakban, vendéglőkben stb. írásbeli figyelmeztetést is függesztetett ki erre nézve. És a tegnapi éjszakával vége lett a lumpolásnak s egy óra után már teljes csönd borult a városra.

— **A hadsegélyező bélyegek és az ügynökök.** A Hadsegélyező Hivatal az ügynöki visszaélések minél hathatósabb megelőzésére az összes polgármesterekhez, főszolgabírákhoz és községi jegyzőkhöz részletes tájékoztatót küldött, melyben újra leszögezi, hogy ügynököket a saját kiadványai terjesztésében nem foglalkoztat. Fölhívja a figyelmet a hadsegélyező jótékonyági bélyegekre, melyeket mindenki tetszése szerinti mennyiségben vásárolhat a Hivataltól, de fölragasztásuk valamely rélapra vagy egyéb elárusított cikkekre egyáltalán nem jelenti azt, hogy a kérdéses cikket a Hivatal javára vagy a Hivatal égisze alatt árusítják. Ha bármely cég ügynöke mégis ilyen megtévesztő kijelentésekkel dolgozik, át kell adni a legközelebbi rendőrhatalóságnak. A Hivatal reméli, hogy a tájékoztató részletes, precíz adatai után az ügynöki visszaélések minden stratégiája összeomlik.

— **Tusika gyámja.** Ezzel a címmel egy kacagtató pompás vígjáték kerül ma színre a Városi Moziban. A darabban a legjobb német filmművészek szerepelnek, akik már sok kellemes órát szereztek a közönségnek. Lesz azonkívül egy kétfelvonásos dráma és még két más szám.

EGYETLEN CIKK,

mely több mint 10 év óta nem drágult meg: a valódi

Yes-szappan

Ára 1 korona 50 fillér.

Legtökéletesebb és legkellemesebb illatu pipere-szappan, mely minden háztartásban nélkülözhetetlen. — YES PUDER 1, 3, 5 korona dobozokint. — YES KRÉM 3 korona tégelyenkint.

Mindenütt kapható!

Magyarországi főraktár:

ERÉNYI BÉLA Diana gyógyszerháza
Budapest, Károly-körút 5.

— Adakozunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára! Hadsegélyező Hivatal főpénztára, Képviselőház.

— Utazási könnyítések a megszállott orosz-lengyel területeken. A temesvári kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a cs. és kir. lublini katonai kormányzóság területéről a varsói német főkormányzóság területére való utazásokhoz a következő okmányok beszerzése szükséges: 1. utlevél, 2. külön igazoló okmány. A cs. és kir. parancsnokságok részéről kiállított utlevelek a német főkormányzóság részéről elismertettek. A külön igazoló okmányt a varsói főkormányzóság utlevélközpontja állítja ki. A varsói német főkormányzóság területeiről a cs. és kir. csapatok részéről megszállott orosz-lengyel területekre való utazáshoz utlevél és annak láttamozása követeltetik. A német császári parancsnokságok részéről kiállított utlevelek elismertettek. A láttamozást a cs. és kir. hadsereg-főparancsnokság, vagy annak utlevélláttamozó kirendeltségei Szcakowán, Krakón, Rozwadowban vagy Lembergben, a hadsereg-főparancsnokságnak a varsói főkormányzósághoz bosztott képviselője vagy pedig a cs. és kir. hadügyminiszterium eszközölheti.

— Szeretetadományokat a frontra szállít a Hadsegélyező Hivatal Átvételi különtménye, IV., Váci-utca 38. sz.

LEGUJABB.

— Reggel érkezett távirataink. —

A trónörökös altábornagy és altengernagy.

Budapest, márc. 16. A „Torontál” eredeti távirata. Saját tudósítónk cenzurázott jelentése.

Mint Bécsből sürgőnyzik, a király Károly Ferenc József trónörökös altábornaggyá és altengernaggyá nevezte ki és egy hadsereg parancsnokságával bizta meg.

A bolgár trónörökös királyunknál

Budapest, márc. 16. A „Torontál” eredeti távirata. Saját tudósítónk cenzurázott jelentése.

Mint Bécsből sürgőnyzik, a király tegnap délelőtt külön kihallgatáson fogadta a bolgár trónörökösöt és Cyrill herceget.

A német tengerészeti államtitkár lemondása.

Budapest, márc. 16. A „Torontál” eredeti távirata. Saját tudósítónk cenzurázott távirata.

Mint Berlinből sürgőnyzik, Tirpitz birodalmi tengerészeti államtitkár lemondott. Utódjául Capelle tengernagyot nevezték ki. Capelle folytatni fogja Tirpitz politikáját s a buvarhajó harcban sem lesz változás.

Verdun és a francia kormány.

Budapest, márc. 16. A „Torontál” eredeti távirata. Saját tudósítónk cenzurázott távirata.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskereken.

A berlini Zeitz szerint, Malvy francia miniszter kijelentette, hogy Verdun el-este esetén a francia kormány lemond.

A szalonkii francia sereget hazaszállítják.

Budapest, márc. 16. A „Torontál” eredeti távirata. Saját tudósítónk cenzurázott jelentése.

Szentpétervári lapok szerint, a szalonkii francia sereget valószínűleg hazaszállítják s területális csapatokkal helyettesítik.

A szerb trónörökös Párisban.

Budapest, márc. 16. A „Torontál” eredeti távirata. Saját tudósítónk cenzurázott távirata.

Mint Párisból sürgőnyzik, a szerb trónörökösöt hétfőn Bryand miniszterelnök és Joffre fogadták. Utána a trónörökös a főhadiszállásra utazott.

Monarchiánk és Portugália.

Budapest, márc. 16. A „Torontál” eredeti távirata. Saját tudósítónk cenzurázott jelentése. Bécsből sürgőnyzik:

A bécsi portugál ügyvivő még Bécsben van s csak ezután utazik el. Sokkal nehezebb a lissaboni osztrák-magyar követ helyzete, aki egyelőre csak Madridba utazhat s bizonytalan, hogy mikor sikerül onnan hazajutnia.

Hirdetések.

A törökbeesei járás főszolgabirájától. 1343—1916. szám. 879—3

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbeesei járásához tartozó Torontáltorda községben megüresedett közgyám-írnoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám 1916. évi április hó 8. napjáig nyújtsák be.

A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

Az állással egybekötött javadalmazás a következő: 840 K évi fizetés.

A választás napját később fogom kitűzni.

Törökbeese, 1916. évi március hó 8. napján.

Báró dr. Csávossy Ignác
főszolgabíró.

Vennék

3, esetleg 4 összecukható vaságyat, 1 jókarban levő jég szekrényt, lehetőleg közép nagyságban, nagyobb háztartásban való használatra

Akinek van ilyen eladó, kérem azt velem intézetemben tudatni.

Piking Jakab ügynök, Martinuzzi-u. 7.

Elesett hősök exhumálását, hazaszállítását,

szükséges okmányok és engedélyek megszerzését, előnyösen eszközöl

BENCZE ANTAL ÉS FIA
temetkezési intézet NAGYBECSKEREK,
Nemzetközi Halottszállítási Egyesület tagja.

Karlova község előljáróságától. 277—916. szám. 880—3

Pályázati hirdetmény.

Karlova községben megüresedett írnok-végrehajtói állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket 1916. évi április hó 10-ig nyújtsák be. Javadalmazás évi 1028 korona utólagos havi részletekben.

Karlován, 1916 március hó 11-én.

Bossán jegyző.

Könyvelőnő

kerestetik,

ki lehetőleg a magyar, német és szerb nyelvet beszél, egy helybéli irodába.

Cím a kiadóban

Egy külön bejáratu utcai

butorozott szoba

konyhával a Fótér közelében 2 személy részére bérbe kerestetik.

Ajánlatok az ár megjelölésével a kiadóba kéretnek.

Elkülönített kétszobás

butorozott garçonlakás kiadó.

Deák Ferenc-utca 7.

858—x.7

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó eredménnyel végzett fiu heti fizetéssel azonnai felvételük

lapunk nyomdájában.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.

Kiadó: Pleitz Fer. Pál.